

א) [ברכות יט. וט"ז], ב) [נשי' תוס' גיטין ל' ד"ה כ"ח ומוס' לעיל סד. ד"ה מה שער], ג) [לעיל ל' חולין פד:], ד) [לעיל סה. וט"ז], ה) [והיה שעתא אחולי דקא מחלי גבייכו כג"ל רש"י, ו] [נשי' תוס' לעיל ל' תוס' חולין פד:], ו) [מגויה ש"ס דפוס אמ"ד שלחו יד למחוק דין דבזן שיבשתא וכחצו תחתיו כרכות ה': ובאמת הערוך ערך שש מביא ראה וז],

#### הגהות הב"ח

א) גמ' בבורי דנפיש, ב'ב' פ"ל ריש דף ל' ע"א:

#### הגהות הגר"א

א) [גמ' מח' בינייהו, ב'ב' הראש' ל"ג מח' בינייהו וכחב ב"י דלא פליגי וכן משמע ברמב"ם שהשמיט כל זה: ב] [רש"י ד"ה תגרף חתמא, למ"ד כ"ו, ב'ב' ורי"ף פ"י להיסק ומ"מ אין ג"מ לדיוט לפי פ"י ב"י דלא פליגי: ג] [תוס' ד"ה מח' ורי"ח פ"י כ"ו, ב'ב' אכל ג"י פ"י בשם ר"ח שנתן להם שטר עמלם אלא שהם מקבלים אחריות הדרך (ועמ"ש רבינו ב"יד ס"י קע"ג ס"ק ל"ד): ד] [שם ד"ה בבורי, ר"ח גרים כ"ו, ב'ב' אכל הרמב"ם מפרש שקונה עגל קטן ומנחו כ"ו:

**ברשום מוכר**. אם קיבל עליו מוכר אחריות הדרך: **מוסר**. דאין כאן מלוה עד שתמכר וכל מה שנמכר ציוקר של בעלים הראשונים הוא: **ברשום לוקח אסור**. דמהשתא מלוה הוא גביה ויהיב ליה טופיינא מדמיה כרבייתא: **פנס** לי. ואוכלס כאן ואני אעלה לך לזמן פלוני מפירות שיט לי שס: יש לו **שם מוסר**. דמהשתא אוקמיניהו כרשומיה. ואע"ג דלא משך סאה בסאה לאו רבית קלוזה היא אלא אבק רבית דרבנן וכי יש לו לא גזור: **אין** לו **כזאותו מקוס אסור**. דבשכר המתנתו נתן לו זה במקוס היוקר: **והחמרים מעלים במקוס היוקר כצמקוס הוול ואין חוששין**. החמרים המשתכרים בתצואה ומציאים ממקוס הוול למקוס היוקר מותר להם ליקח מעות מצעלי בתים עשירים במקוס היוקר ע"מ ליתן להם לזמן פלוני הפירות כשער מקוס הוול ואין חוששין שיהא רבית שכר המתנת מעות כדמפרש ואזיל: **מ"ע רב פפא אמר ניהא להו דמגלו להו תרעא**. שעל ידי מעותיו של זה הם ניכרים סוחרים ומכירים אותם בעלי בתים של מקוס הוול ונותנין להם כהקפה ומשתכרים אכלס ואפילו לא היה זה ממתין להם שום זמן אלא להציא לו מיד נוח להם לטרות ולהיות שלוחים לקבל עליהם אחריות הדרך על כך: **דמוזלי גבייהו**. בני מקוס הוול כשזומעין שאין אלו משתכרין בה מוחלי גבייהו כדי שלא ימשכו ידיהם מלהרגיל אכלס: **סגרא חדסא**. תגר שאינו ניכר עדיין. [ב] למאן דאמר דמגלו להו תרעא איכא למ"ד דמוזלי גבייהו ליכא דכיון דאילו ניכר להם אין מאמניים בדבריו שהוא נותנם במקומו בזול ולא מוחלי גביה: **כסורא אזנן ארבע**. גריוו בזוזא: **כדפרי**. שם מקוס: **אזנן שיא**. גריוו בזוזא: **ונשקול שיא**. כיון דמקבל עליה אונסא דאורחא אין כאן רבית ואפילו לא קיבל עליה אונסא דאורחא קמני החמרים מעלים במקוס היוקר כצמקוס הוול: **מחו לעשום בגרוטאותן**. כן. בשאר פרגמטיא כגון שברי זהב וכסף ושאר מיני מתכות מי אמרינן תצואה דמדרי דשכיח הוא

דאזלי ואחו כל שעתא אמרינן ניהא להו דמגלו תרעא אי נמי דמוזלי גבייהו אכל שאר פרגמטיא ליכא גילוי תרעא ולא אחלי גבייהו דמי שמכר לו עכשיו לא ימכור לו למחר ופרגמטיא שלקח היום אינו לוקח למחר: **פרדיסא**. לקנות יין מן הכרם בדמים פחותים כל פירות שנה זו בכך וכך ולוקחין אחר שהן בוסר או סומדר אכל עדיין לא הגיע לביכור: **רב אסר**. דמשום הקדמת מעות לזמן הבציר קמוזיל גביה והוי אגר נטר ליה: **כיון דהוי ציה סיוסא**. פעמים שיש קלקול בכרם כגון צדד או גשמים או קרח ומפסיד הכל ומקבל עליו כל ספקי הפסד לא מיחוי כאגר נטר ליה.

תויהא נראה צעני דבר חרטה כמו קדושין (דף מ:.) תוהא על הראשונות: **ומודה רב צבורי**. מקוס שצולרין כרמים בשוורים צעגלה ומוליכין את העגלה בין שורות הכרמים ומתקלקלין רגלי השוורים בקלחי שרשים שבקרקע והפסדן רב: **שצשי שיצשא**. בעלי בתים המלוים תצואה לאריסים לזרע ומשלמין להם לגורן תצואה חדשה: **סיעעו צגופא דארעא**. בחריש ובקציר מעט: **הויא כהלוואה**. סאה כסאה: **מנטרי צאגי**. שומרי הקמות עד הקציר: **הפוכו בני דרי**. סיעעו את בני הבקעה כדשיח תצואה בגורן בהולכה ובהצאה סיועא פורתא לפי שבצביל שאתם ממתנים שכרכם עד גמר מירוח הגורן הם נותנים לכס מתנה יותר על שכרכם לפיכך סיעעו אותם כדי שתהא פעולתכם מושכת עד כלות הגורן ושכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ואין כאן המתנה ואם יוסיפו לכס אין זה שכר המתנת שכרכם אלא אחולי מוחלי לגבייכו: **כוזי עלמא**. החוכרים שדומיהם לאריסים: **שקני ארבעא**. כורין בחכירות השדה: **ומסלקי לאריסא צניסן**. כופין אותם לקצור תצואתו ולהסתלק ממנה צניסן: **ומר משום דנטר ליה עד אייר**. שקיל שיחא. וקא סלקא דעתך משום המתנת החכירות קא מוספי: **אסון** הוא דעבדישו שלא כדין. שאתם מסלקין אותן צניסן ועדיין לא נתמלאת התצואה בקשיה ומפסידין אותן הרבה וארעא לאריסא משתעבד עד שתצביל התצואה כל כרכה הלכך שלא כדין היא כפייתכם: **אנא נטרנא** להו עד אייר ומרווחנא להו **ככמה**. ושכר שדי אני נוטל שלכך אני מפריז על חכירתה ואינו בשכר המתנת ד' כורין:

## איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

## עג.

**ברישות מוכר מותר**. וכגון שנמן לו שכר עמלו ומזונו שלא יהא טורח לו בשכר הלוואה וא"ת א"כ מאי קמ"ל וי"ל דסיפא אינטריך ליה ברשות לוקח אסור דס"ד דלא מיחוי כרביית כיון שהוא מוכר במקוס היוקר כמו שהוא נותן לו כאן במקוס הוול: **החמרים מעלין במקום היוקר**

בבמקום הוול. פירש בקונטרס אפילו אחריות הדרך כהליכה ובחורה על החמרים ואי אפשר לומר כן דלעיל (דף סה.) גבי טרשא דרב חמא פ"י בקונטרס גופיה שהיה אחריות ההליכה על רב חמא אע"ג דהוו שצקי להו מיכסא ונקטי להו שוקא ואפילו היה שם אחריות עליהם של מקבלים יש להתיר שם יותר מכאן דבשכר דשצקי להו מיכסא ונקטי להו שוקא יותר מצמחורות אחרות הויא שויא טפי והווי זבני לה ציוקר אכל כאן מה שהיו ניכרים סוחרים ע"י המעות ומגלו להו תרעא כך היה נעשה להם צמעות אחרים וכל ליון כמו כן משתכרים ועוד דפריך בסמוך אדרב דשקיל חמשא כסורא ומקבל אונסא דאורחא ונשקול שיחא ולא פריך לא ליקביל אונסא דאורחא אלא נראה דאחריות הדרך כחזרתם עם התצואה ממקוס הוול היה על צעה"צ והחמרים היו משתכרין צמעות כהליכה ממקוס היוקר למקוס הוול בשום סחורה ואי לאו טעמא דמגלו להו תרעא או מוחלי גבייהו הוה אסור דבשכר הלוואה של הליכה היו טורחין להם כחזרה:

**מאי מעמא ניהא** דהו דמגלי דהו **תרעא**. לא ה"מ למימר כגון דיהצי להו שכר עמלם כדפ"י ברשות מוכר מותר כי זה לא היה שום חידוש [ג] ור"ח פ"י דלפילו שכירות החמרים נותן צעה"צ לחמרים ומ"מ נראה דמודה דלא יהיב שכר עמלם דאי יהיב לא הוה נרץ כלל לטעמא דגלויי תרעא ואחולי גבייהו ומה שדחק ר"ח לומר שנותן שכר החמר' לפי שדומה לו שכר מועט גלוי תרעא ובזמנם דחק דהקילו חכמים כרביית דרבנן כמו לעיל (דף סט.) ריש עגלא לפטומא:

**ניחא** דהו דמגלי דהו **תרעא**. פירש בקונטרס ע"י מעות שצידם ניכרים סוחרים ומקיפין להם סחורות אחרות וקסה דקאמר איכא בינייהו תגרף חתמא ולפירושו איכא בינייהו נמי תגרף ישן דטעמא דמגלו להו תרעא ליכא שהרי ניכרים הם מימי קדם ונראה כפ"י ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו תרעא שבעלי בתים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד שהולכים החמרים למקוס הוול וחוזרין מתייקרין כאן ובעלי בתים מודיעין להם ומסיעיין להם למכור: **בְּתַרְוֵי דַּנְפִּישׁ פְּסִידֵיהוּ**. [ד] ר"ח גרים בתוריי ופ"י שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו אשר יולדו לו בשנה זאת ומודה רב בהו דשרי שרגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר מתיזהא של פרדס<sup>א</sup>: **דְּשִׁבְשִׁי שִׁיבְשֵׂא**. פ"י בקונטרס בעלי בתים המלוים תצואה לאריסים לזרע ומשלמין להן לגורן תצואה חדשה ולא אשכתן בשום דוכתא שקורין זה שיצשי ושיצשי היינו זמורות שמתרגס (בראשית מ) שלשה שריגים תלת שיצשין וכן (ברכות דף ה:.) [דלא יהיב מר שיצשא לאריסא]<sup>א</sup> (וזבן שיצשתא מאריסא) ור"ח פירש שנותנין מעות לצעל הזמורות בכך וכך המשוי והם שוים יותר בשעת שזמר הכרמים וליכא תויהא בזמורות כמו בפירי ולכך מלרין שמואל להפוכי בארעא:

רב

ממתנים שכרכם עד גמר מירוח הגורן הם נותנים לכס מתנה יותר על שכרכם לפיכך סיעעו אותם כדי שתהא פעולתכם מושכת עד כלות הגורן ושכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ואין כאן המתנה ואם יוסיפו לכס אין זה שכר המתנת שכרכם אלא אחולי מוחלי לגבייכו: **כוזי עלמא**. החוכרים שדומיהם לאריסים: **שקני ארבעא**. כורין בחכירות השדה: **ומסלקי לאריסא צניסן**. כופין אותם לקצור תצואתו ולהסתלק ממנה צניסן: **ומר משום דנטר ליה עד אייר**. שקיל שיחא. וקא סלקא דעתך משום המתנת החכירות קא מוספי: **אסון** הוא דעבדישו שלא כדין. שאתם מסלקין אותן צניסן ועדיין לא נתמלאת התצואה בקשיה ומפסידין אותן הרבה וארעא לאריסא משתעבד עד שתצביל התצואה כל כרכה הלכך שלא כדין היא כפייתכם: **אנא נטרנא** להו עד אייר ומרווחנא להו **ככמה**. ושכר שדי אני נוטל שלכך אני מפריז על חכירתה ואינו בשכר המתנת ד' כורין:

רב

#### עין מושפט נר מצוה

קבא א מיי' פיש' מהל' מלוה ולוה הלכה ט סמוג לאוין קלג קנו טוש"ע י"ד ס"י קעג ספ"י טו:

קבב ב מיי' שם טוש"ע שם ספ"י ח:

קבג ג ד ה ו מיי' שם ספ"י טו ועיין כג"י:

כהשגות ובמ"מ טוש"ע שם ספ"י טו ועיין כג"י:

קבד ד מיי' שם פ"ח הל' ה ועיין בהשגות

ובמ"מ סמוג שם טוש"ע י"ד שם ספ"י יוד:

קבה ה מיי' וסמג שם טוש"ע שם וכפ"י

הסוג' וע"ש:

קבו ו מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יא:

קבו ז מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף יב:

קבח ח מיי' שם הל' ח סמוג שם:

#### מוסף רש"י

אדם חשוב שאני. יש לו להחמיר על עולמו יותר (חור"ק יב:) לפי שלמדים הימנו (בחוברות 19.) שהרואה אותו שהוא מיקל עומד ומיקל יותר (שבת 182.)

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא

ר' חייא